

REGISTRER VAN HET HUIS DER JUSTITIE				THE I. Hertogensch.				Eerste Class. 1811			
VOORNAMEN EX GESLACHTNAMEN	SIGNALEMENT.	MISDAAD WAARVAN DE GEVANGENE IS BESCHULDIGD	OPMERKINGEN van het arrest tot toesigting en de vero- ordening	AKTE VAN OVERNEMING	OPMERKINGEN van het arrest van de overneming	VOONIS van veroordeling door den geveid en datum der veroordeling naar de Strafgevangenis	OPMERKINGEN van het verloop tot geveid meer, zijne overneming en datum van verloof naar veroordeling waartoe	QUALITEIT DE HANDTERINGEN VAN DE TITELRECHTER OF TIBANSFORTEUR	III Ingeval van overneming IV Ingeval van gevangenis	AANMERKINGEN.	
1. <i>Ind.</i>	<i>Ind.</i>	<i>Ind.</i>	<i>Ind.</i>	<i>Ind.</i>	<i>Ind.</i>	<i>Ind.</i>	<i>Ind.</i>	<i>Ind.</i>	<i>Ind.</i>	<i>Ind.</i>	<i>Ind.</i>

Invoerproject: Gevangenisregisters

Wat leuk dat je mee wilt helpen met het toegankelijk maken van onze gevangenisregisters!

Hieronder vind je wat aanwijzingen en voorbeelden waarmee we het invoerwerk voor je gemakkelijker proberen te maken. Heb je toch nog aanvullende hulp of advies nodig? Neem dan vooral contact met ons op via hetvolk@bhic.nl! We helpen je met alle plezier verder.

Over de gevangenisregisters

De gevangenisregisters zijn boeken waarin per gevangenis bijgehouden werd wie er binnenkwam en wie er weer weg ging. Hierin vind je dus de namen terug van iedereen die in een Brabantse gevangenis opgesloten heeft gezeten. Het is een hele interessante bron voor stamboomonderzoekers: hierin kom je de voorouders tegen die niet in een adelboek staan of als rijke landeigenaar in het kadaster voorkomen. Ook andere wetenschappers zoals historici en criminologen vinden dit soort registers een hele interessante bron om mee te werken. Meer informatie over de gevangenisregisters kan je vinden op [onze website](#).

Over het project

Via dit invoerproject willen we mogelijk maken dat iedereen gemakkelijk door de gevangenisregisters heen kan zoeken. Om dat te bereiken moeten we enkele basisgegevens van iedere gevangene uit de registers halen en in speciaal daarvoor ontwikkelde invoervelden plaatsen. Op die manier maken we het mogelijk om uiteindelijk niet alleen op naam de registers te doorzoeken, maar ook op andere gegevens zoals geboortedatum en -plaats.

De werkwijze

Om de uiteindelijke zoekfunctie zo goed mogelijk te laten werken, moet bij het invoeren volgens een algemene richtlijn gewerkt worden. Mede daarom hebben we deze instructies opgesteld. Zo voorkomen we dat er teveel verschil gaat ontstaan tussen de registers die door verschillende personen zijn ingevoerd. Deze werkwijze zal hieronder via de volgende onderdelen worden uitgelegd:

- [Vuistregels](#)
- [Instructies per invoerveld](#)
- [Enkele voorbeelden](#)
- [Verschillen tussen registers](#)

Vuistregels

- Per gevangene zijn 9 verschillende invoervelden beschikbaar om in te vullen. Vul de gegevens in het daarvoor bestemde invoerveld in:

Vul de personen in

Invoeren	Instructies
Voornamen	voornamen of voorletters
Tussenvoegsel	eventueel tussenvoegsel
Achternaam *	achternaam (zonder tussenvoegsel)
Leeftijd	in jaren (bij leeftijd in dagen of maanden dit erbij vermelden)
Geboortedatum	dd-mm-jjjj
Geboorteplaats	plaatsnaam in moderne spelling
Woonplaats	plaatsnaam in moderne spelling
Beroep	
Misdrijf	

- Veel registers bevatten meer informatie. Je hoeft alleen de gegevens over te nemen waar een apart invoerveld voor is. De rest mag je negeren.
- Niet alle 9 invoervelden kunnen altijd gevuld worden. Als de gevraagde informatie niet in het register voorkomt, mag je het veld gewoon leeglaten. Je hoeft niets door eigen onderzoek aan te vullen.
- Soms staan de gegevens wel in het register, maar kan je ze niet goed lezen. Laat dan het invoerveld niet leeg, maar vul er @@@@ in. Zo weten we achteraf dat het er wel in staat, maar dat het niet goed leesbaar is.
- Standaard krijg je 9 invoervelden te zien tijdens het invoeren. Die zijn voor de eerste gevangene op de pagina. Staan er meer gevangenen op de pagina? Voeg dan meer invoervelden toe via het plusje:
- Sommige inschrijvingen zijn doorgestreept. Ook de gegevens uit deze doorgestreepte inschrijvingen mag je invoeren. Is slechts een deel van de inschrijving doorgestreept, en staat er een correctie bij genoteerd? Neem dan de correctie over.
- Neem zoveel mogelijk precies over wat er in het register staat. Ook als het om een overduidelijke fout of een afkorting gaat. Alleen de plaatsnamen mag je omzetten naar hun moderne spelling. Twijfel je welke moderne spelling bij de plaats hoort? Neem dan gewoon over wat er staat.
- Helemaal onderaan de invoervelden vind je een opmerkingenveld. Daar kan je een opmerking voor ons achterlaten, bijvoorbeeld als je een vraag hebt of iets vreemds tegen bent gekomen. Zodra we je opmerking hebben gelezen, sturen we je per e-mail een reactie toe.

Instructies per invoerveld

Voornamen

Dit invoerveld is bedoeld om alle genoemde voornamen van één gevangene in te vullen. Staat er geen naam, maar wel voorletters? Neem dan alleen de voorletters over.

Tussenvoegsel

De, van de, van der etc. Als het tussenvoegsel afgekort in het register staat, mag je deze afgekort overnemen.

Achternaam

Vul in dit invoerveld de achternaam in van de gevangene. Het tussenvoegsel hoef je niet nogmaals over te nemen.

Leeftijd

Als in het register expliciet een leeftijd genoemd wordt, mag je die in dit invoerveld invullen. Staat het niet in het register? Laat het invoerveld dan leeg.

Leeftijd mag je in cijfers overnemen. We gaan ervan uit dat de cijfers gaan over leeftijd in jaren. Daarom mag je ‘dagen’ of ‘maanden’ erachter zetten als het om een leeftijd in dagen of maanden gaat. Bij jaar hoef je dat niet te doen.

Geboortedatum

dd-mm-jjjj. Het kan zijn dat de geboortedatum niet volledig in het register staat. In dat geval mag je de ontbrekende delen vervangen met nullen. Staat er bijvoorbeeld alleen het jaartal 1799 genoemd? Vul dan 00-00-1799 in.

Het kan voorkomen dat het jaartal zonder eeuw staat genoteerd (bijvoorbeeld '79 in plaats van 1879). In dat geval mag je de eeuw aanvullen. Welke eeuw het moet zijn kan je inschatten aan de hand van de andere genoemde jaartallen in het register, zoals vonnisdatum of de datum van de gevangenneming.

Geboorteplaats

Geboorteplaatsen mag je overnemen in de moderne spelling. Twijfel je over de juiste spelling, of weet je niet zeker welke huidige plaatsnaam wordt bedoeld? Dan mag je de plaatsnaam overnemen zoals deze in het register geschreven is.

Woonplaats

Zie [Geboorteplaats](#).

Beroep

In dit invoerveld mag je het beroep van de gevangene overnemen. Als er bij beroep 'geen' of 'zonder' staat genoteerd, mag je dat ook gewoon overnemen in dit invoerveld. Staat er geen beroep maar wel een militaire rang zoals kannonier of sergeant? Vul dan 'militair' in.

Misdrijf

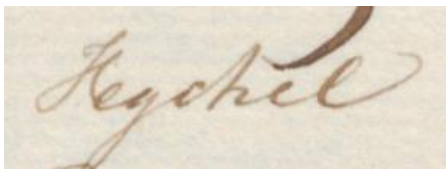
Het gepleegde misdrijf mag je precies overnemen zoals het er staat. Soms staan misdrijven met hele zinnen omschreven, ook dan mag je de gehele beschrijving overnemen. Ook als de gevangene meerdere misdrijven heeft gepleegd, mag je die in hetzelfde invoerveld invullen.

Helemaal onderaan de invoervelden staat ook nog een 'opmerkingen' veld. Dit veld is ervoor bedoeld om met ons in contact te komen, bijvoorbeeld als je iets vreemds in het register tegengekomen bent en ons advies daarover wilt hebben. Wij krijgen een melding van wat je daar ingevuld hebt en geven je zo snel mogelijk per e-mail een reactie.

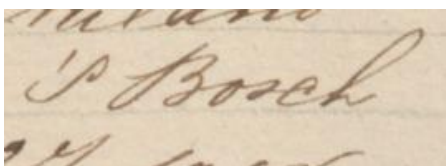
Vul in het opmerkingenveld geen extra gegevens van gevangenen in. Dat zou zonde van het werk zijn, want niets uit dit opmerkingenveld komt uiteindelijk in de zoekmachine terecht.

Enkele voorbeelden

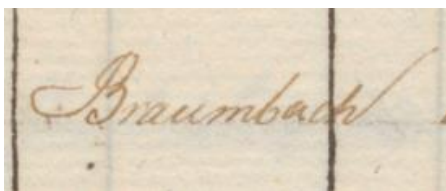
- Moderne spelling plaatsnamen

In dit register staat bij geboorteplaats Vegchel genoteerd. De moderne spellingswijze is Veghel, dus zonder c. Je mag hier bij de geboorteplaats dus Veghel invullen.

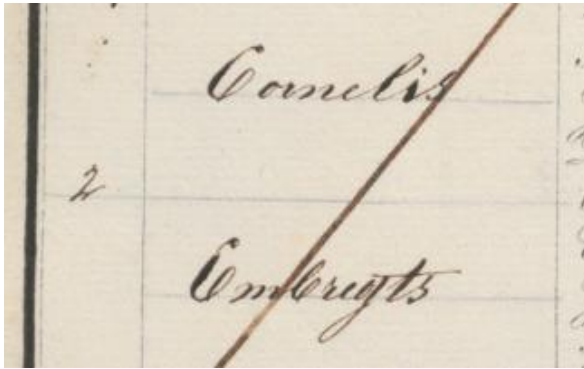

In dit register staat bij woonplaats 's Bosch genoteerd. Dit is een veelgebruikte afkorting voor de plaatsnaam 's-Hertogenbosch. Je mag hier dus bij woonplaats 's-Hertogenbosch invullen.

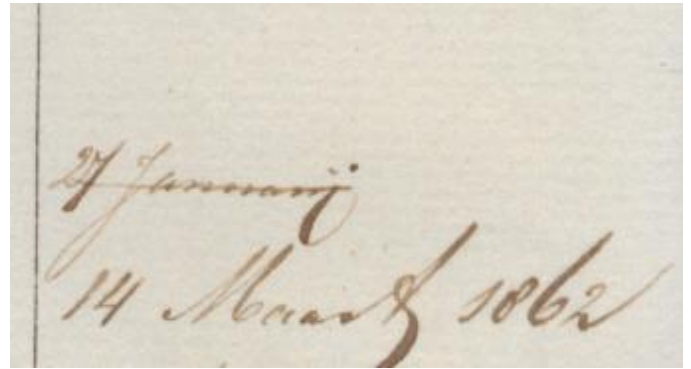

In dit register staat bij geboorteplaats Braumbach genoteerd. Dit is een buitenlandse plaats en kan je daardoor onbekend voorkomen. Als je de plaats niet kent, kan je ook de moderne spellingswijze niet weten- je hoeft dit ook echt niet uit te gaan zoeken. Neem gewoon over wat er staat. In zo'n geval mag je dus gewoon Braumbach bij geboorteplaats invullen.

- Doorgehaald of gecorrigeerd?

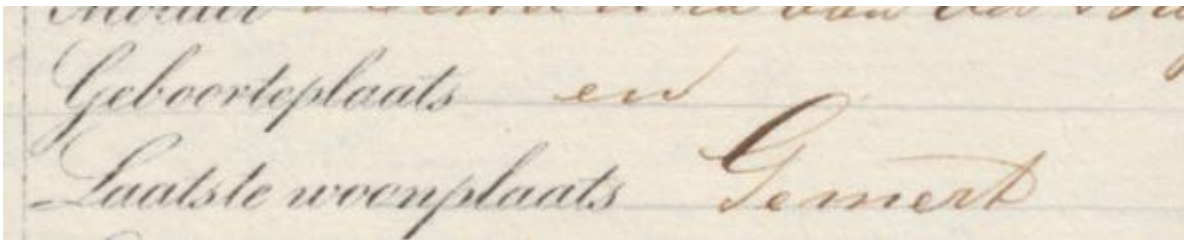

De namen van deze gevangene zijn doorgestreept. Het gaat om een gewone doorhaling: er staat geen nieuwe naam bij genoteerd. Je mag hier overnemen wat er staat: Cornelis vul je in bij voornamen en Ombregts bij achternaam.

De datum in deze gevangenisinschrijving is doorgestreept. Het gaat om een correctie: er staat een nieuwe datum bij. Hier mag je de nieuwe datum overnemen: je vult dus 14-03-1862 in bij geboortedatum.

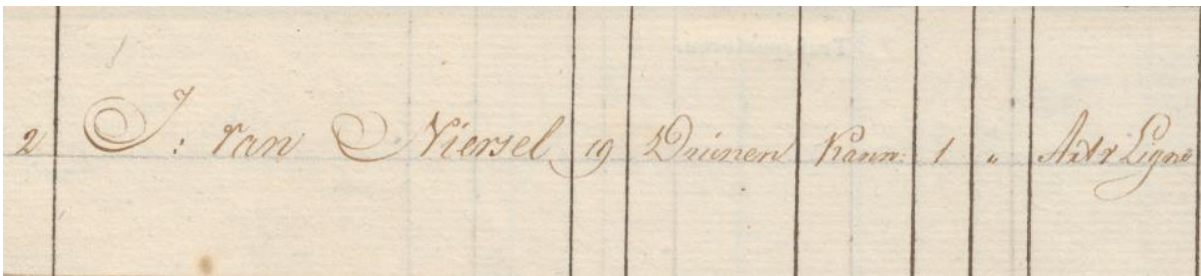
- Geboorteplaats en laatste woonplaats

In sommige registers worden combinaties gebruikt bij het invullen van geboorteplaatsen als de geboorteplaats hetzelfde is als de woonplaats. Ze schrijven dan niet tweemaal dezelfde plaatsnaam op, maar vullen 'en' in achter geboorteplaats.

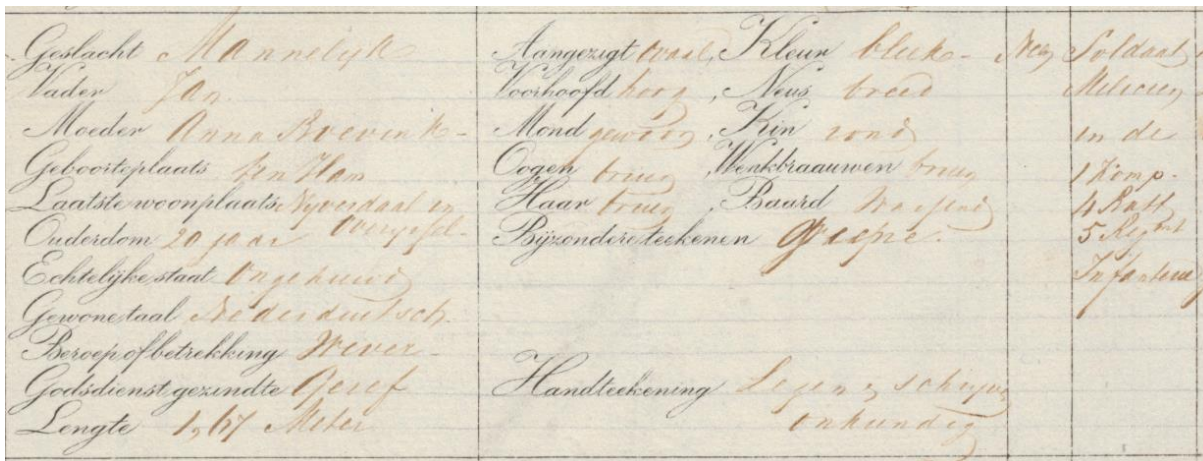
Hier staat dus: geboorteplaats en laatste woonplaats Gemert. Vul zowel bij geboorteplaats als bij woonplaats Gemert in.

- Beroep en rang

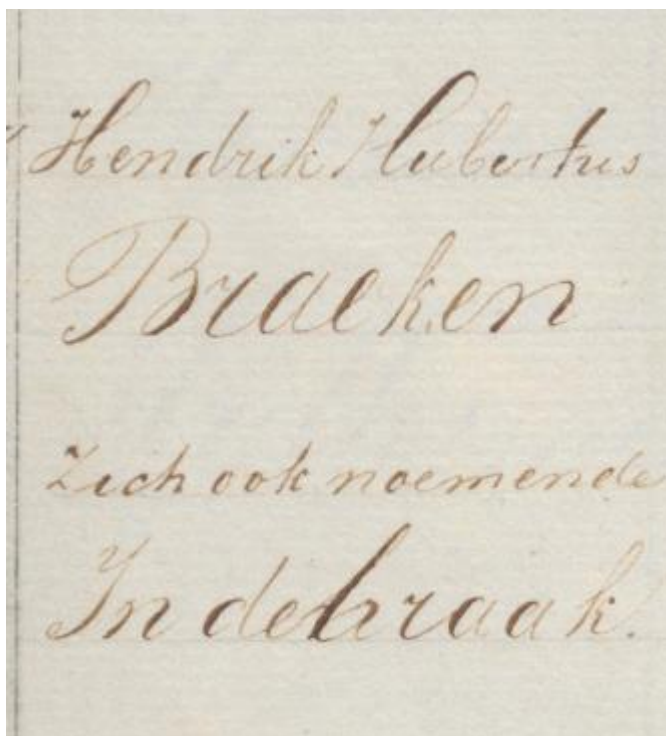
Bij deze inschrijving wordt geen beroep genoemd, maar wel een militaire rang en de naam van een korps. Je mag bij beroep 'militair' invullen. Verder hoeft je niets met de rang- en de korpsinformatie te doen.

- Twee beroepen bij één gevangene

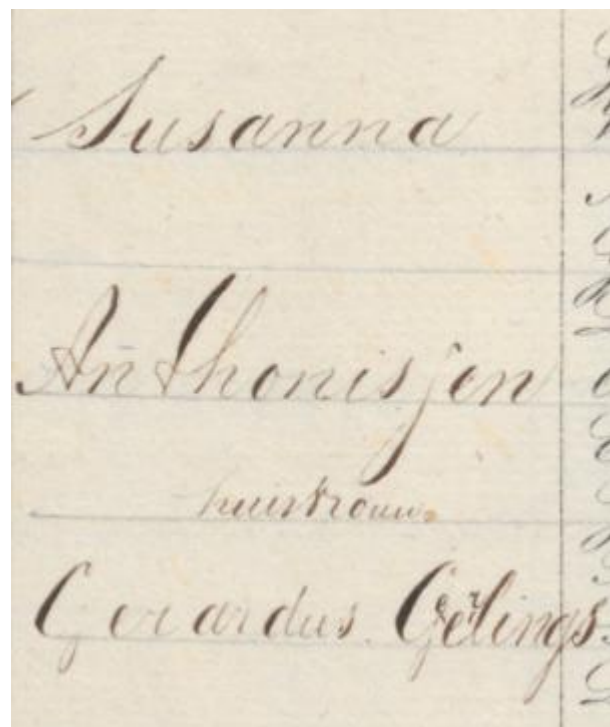

Bij deze inschrijving staat achter beroep of betrekking wever genoteerd. Daarnaast staan er ook een militaire rang en de naam van een korps genoemd, het beroep zou dus ook militair kunnen zijn. Je mag bij beroep het eerste beroep invullen dat je tegenkomt. In dit geval vul je dus wever in.

- Twee namen bij één gevangene

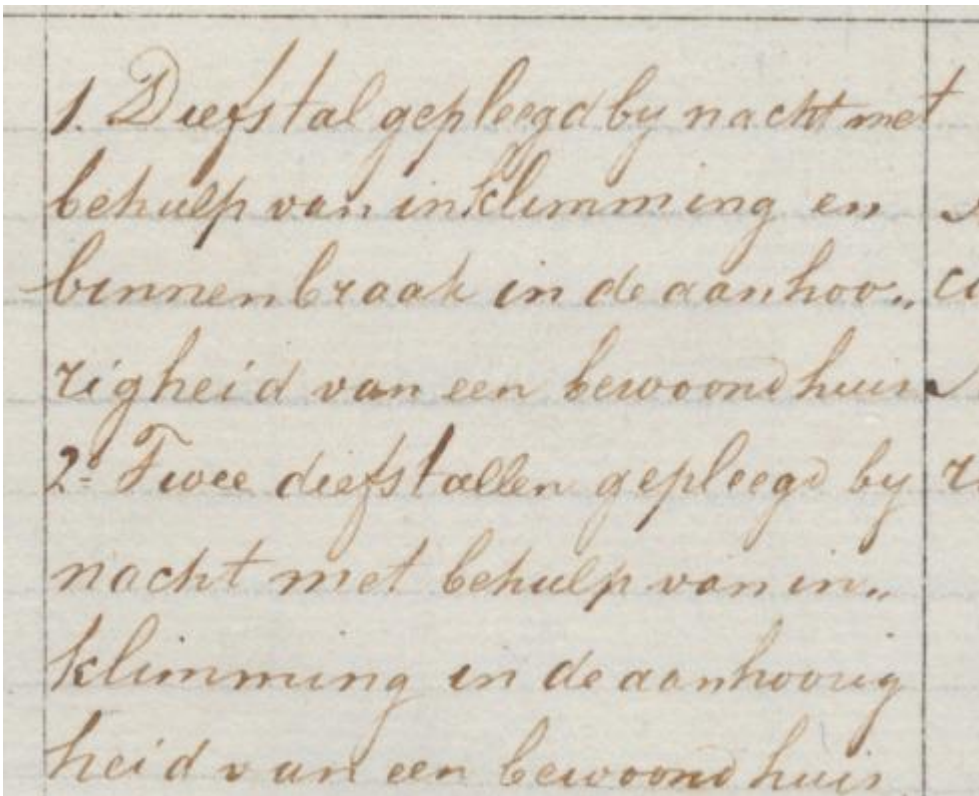

Hier staat: Hendrikus Hubertus Braeken, zich ook noemende In debraak. Deze gevangene staat dus bekend met twee verschillende achternamen. Je mag de gegevens van Hendrikus tweemaal invoeren, eerst met Braeken bij achternaam en daarna met In debraak bij achternaam. Alle andere gegevens vul je bij beide namen in.

Hier staat: Susanna Anthonissen, huisvrouw Gerardus Gerlings. De naam van de echtgenoot hoeft je niet over te nemen. Bij voornamen vul je hier dus Susanna in, en bij achternaam Anthonissen. Gerardus Gerlings hoeft je nergens in te vullen.

- Meerdere misdrijven bij één gevangene

Misdrijven mag je overnemen zoals het genoteerd staat in het register. Soms staat er maar één woord, dan neem je dat ene woord over. En soms staat er een hele opsomming van misdrijven, dan neem je ze allemaal over. Je hoeft geen onderscheid te maken tussen verschillende misdrijven door bijvoorbeeld zelf cijfers toe te voegen. Als er in de inschrijving wel cijfers staan, dan mag je die gewoon overnemen.

Verschillen tussen registers

De gevangenisregisters zien er niet allemaal identiek uit. Dat kan het soms lastig maken om te vinden waar de gegevens precies staan. Daarom geven we hieronder wat voorbeelden van verschillende registers, met een uitleg over waar je de verschillende gegevens kan vinden.

Inschrijvingsregisters

VOLGNUMMER	VOORNAMEN EN GESLACHTNAMEN	SIGNALEMENT	OF lager onderscheid genomen	AARD DER AANKLAGT OF BESCHULDIGING	AANWIJZING van het bevel tot voorlopige aanhouding tot gevangenneming of tot gevangenhouding, en dagteekening van hetzelfde.	ACTE van overneming door den Opier en door den Inbringer te onderteekenen.	DAGTEKENING van het bevel tot in vrijheidstelling door vras gegeven en datum van aanslag
1	2	3	4	5	6	7	8
	1789. Schputer	Staat van Nederland Van der Ploeg Vader Petrus Schuman Moeder Maria van der Ploeg Geboorteplaats Rotterdam Laatste woonplaats London Ouderdom 28 jaar Echtplaats Copenhagen Nieuwe staat op 1sten linc Beroep of betrekking Londen Godsdienst gezindte Roomsche Langte 1 3/4 ellens		Landlooperij	Van der Ploeg gevangenneming op 26 Jan 1863 aanhouding tot 26 Jan 1863 aanhouding tot 26 Jan 1863 aanhouding tot 26 Jan 1863 aanhouding tot 26 Jan 1863 aanhouding tot 26 Jan 1863	Van der Ploeg 26 Jan 1863 aanhouding tot 26 Jan 1863 aanhouding tot 26 Jan 1863 aanhouding tot 26 Jan 1863 aanhouding tot 26 Jan 1863	26 Jan 1863

Veel van de gevangenisregisters zijn heel gestructureerd opgesteld. Deze registers hebben veel weg van een tabel, waarbij in iedere rij een nieuwe gevangene staat ingeschreven, en iedere kolom een vaststaande categorie gegevens bevat. De titels van de kolommen kunnen verschillen per register, maar hoe dan ook is het vaak wel heel duidelijk welke gegevens in iedere kolom staan. Alleen 'signalement' kan wat verwarrend zijn: deze kolom gaat niet alleen over uiterlijk, maar hier kan ook de leeftijd, geboortedatum, geboorteplaats, woonplaats en het beroep van een gevangene in staan.

Staten

Nummer	Namen in voornamen	Ouderdom	Wapen	Regiment	Bataillon	Graden	Om welke misdreeden veroordeeld	Dagtekening van het vonnis	tenning de executie van het vonnis	Tot welke straf veroordeeld
								1863	1863	
19	Gassman	26	Infanterie	6 2 3	Soldaat	Deserteur	Deserteur	26 Jan	3 februari	6 maanden inlicht detentie
20	Blumme	21	Infanterie	5 2 1	Soldaat	Deserteur	Deserteur	26 Jan	3 februari	4 maanden inlicht detentie
21	Biggels	20	Infanterie	5 2 4	Soldaat	Deserteur	Deserteur	26 Jan	3 februari	1 Jaar inlicht detentie
22	de Gilde	37	Polytechnie	2	Soldaat	Deserteur	Deserteur	31 Jan	9 februari	3 maanden inlicht detentie
23	Groot	25	Infanterie	6 3 4	Soldaat	Deserteur	Deserteur	5 Maart	14 Maart	Deserteur

Staten hebben meer weg van een index dan echt een inschrijvingsregister. In deze soort gevangenisregister staan heel veel gevangenen op één pagina ingeschreven. Dit zijn wel de gemakkelijkst af te lezen registers: ieder gegeven heeft een eigen kolom gekregen. Is er voor een van de gegevens geen aparte kolom opgesteld? Dan staat het er ook niet in en mag je het bijbehorende invoerveld leeglaten.

Staten van opgenomen kinderen

Volg-nummer.	Voornamen en Namen.	Geslacht M. of V.	Plaats en Datum van geboorte.	Naam van den Vader, Voogd. of Curator, zijn beroep en Woonplaats.	Register en cel N ^o der moeder.	Dagteekening waarop het kind		Zoo het kind niet met de moeder is ontslagen, waarheen of aan wien opgezonden.	Datum van Overlijden.	Aanmerkingen.
						in het gesticht is opgenomen.	het gesticht heeft verlaten.			
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.
	Johanna, Maria		Woenel	Conducus Tenders	N ^o 231.	26.	31			
5.	Catharina Tenders.		P. 25 Weid	arbeider.		1800	1800			
			1800.	Woenel	6.					

Een klein deel van de gevangenisregisters gaat niet over gevangenen, maar over de kinderen die samen met hun moeder in de gevangenis terecht zijn gekomen. Hun gegevens mag je gewoon overnemen, maar het invoerveld misdrijf kan hierbij leeggelaten worden. Met de gegevens van de ouders hoef je verder niets te doen.

Staten van gegijzelden

Volgnummer	Dagteekening van inkomens	Mittrekkel van het Vonnis	Naam, voor- en achternaam van den Schuld-eischer	Keus van een woon- plaats	Naam, voornaam en signalement van den gegijzeld	Bedrag van het verpandings- en bescheiding des bescheiding betaalde aan den gegijzeld van voorschot de acte van in- en oorspronk. tot ont- stelling en van het Bescheiding van de houw. van de gegijzeling
13	Den 13 ^{den} van November 1800	In naam des Konings De warden der eerste Rechtbank te Amsterdam	Johannes van de Ven, koopman	Mathieu Henricus Dreyman, koopman	Gerardus Johann Baptist Dijkman, C. J. B. Zoon, koopman in hield en aannemer van hout	31.50 Op heden den 13 ^{den} van November 1800 is hand overhandigd de acte van in- en oorspronk. tot ont- stelling en van het Bescheiding van de houw. van de gegijzeling

De inschrijvingsregisters van gegijzelden kunnen er heel onoverzichtelijk uitzien. Toch valt het in de praktijk wel mee: de gegevens van de gevangene staat vaak in één kolom of helemaal bovenaan de pagina genoemd. De juiste kolom kan je herkennen aan het woord 'gegijzeld'. Bijvoorbeeld de kolom 'naam, voornaam en signalement van den gegijzeld'. Wat ontbreekt in deze registers is een beschrijving van het misdrijf. Toch kan je deze invoeren: gegijzelden zijn mensen die vanwege hun schulden gevangen worden gezet. Bij een gegijzeld mag je daarom bij misdrijf 'schulden' invoeren.

Let op: in de staten van gegijzelden worden vaak ook gegevens van de schuldeiser genoteerd. Die gegevens hoef je niet over te nemen. Het gaat echt alleen om de gegijzelden uit deze categorie gevangenisregisters.